

**Posudek na diplomovou práci Karoliny Tomsové
na téma
„Pomoc obětem trestných činů
komparace úprav v České republice a Finsku“**

Rozsah diplomové práce: 100 stran vlastního textu

Datum odevzdání práce: 26. 9. 2017

1. Aktuálnost tématu:

Posuzovaná diplomová práce je věnována otázkám, které se v České republice dostaly do popředí zájmu odborné veřejnosti teprve v posledních letech. Potřeba posílit postavení obětí v trestním řízení a zajistit jejich náležitou podporu a ochranu i mimoprocesními prostředky se ukázala nezbytnou zejména v důsledku požadavků formulovaných v právních předpisech Evropské unie. K právnímu zakotvení těchto požadavků došlo v České republice v roce 2013 přijetím zákona o obětech trestných činů. Srovnání českého přístupu s přístupem uplatňovaným v zemi s dlouhodobějšími zkušenostmi v této oblasti je nepochybně společensky potřebné.

2. Náročnost tématu:

Zpracování tématu vyžaduje patřičnou orientaci v mezinárodních dokumentech týkajících se problematiky ochrany obětí trestných činů jak na celosvětové úrovni, tak na úrovni evropské. Nezbytným předpokladem je důkladné studium české a finské právní úpravy zabývající se ochranou a pomocí obětem trestných činů. Zároveň je žádoucí, aby diplomantka ve své práci zohlednila praktické zkušenosti s aplikací obou úprav. Komparativní pojetí práce klade značné nároky i na patřičnou jazykovou vybavenost diplomantky.

3. Hodnocení práce podle stanovených kritérií:

Cílem předložené práce je především provést komparaci právních úprav obou zkoumaných zemí a zjistit, zda poměrně mladá legislativa České republiky v dané oblasti poskytuje obětem trestných činů srovnatelnou úroveň ochrany jako legislativa finská, opírající se o mnohaletou tradici. Kromě toho je záměrem diplomantky zhodnotit, jak se oba státy vypořádaly s požadavky kladenými na mezinárodní úrovni, zejména s těmi, které plynou ze závazných právních dokumentů EU, a poté na podkladě provedené analýzy předložit konkrétní návrhy na zdokonalení obou srovnávaných právních úprav (viz str. 4 práce). Cíl práce je formulován přiléhavě a koresponduje tématickému zaměření práce.

Práce je velmi přehledně uspořádána. Výklad je rozčleněn do 11 kapitol, úvodu a závěru a doplněn seznamem použitých zdrojů. Jednotlivé kapitoly jsou navíc vnitřně podrobně členěny, což usnadňuje orientaci v textu.

Práce vychází z vhodně zvolené systematiky. První kapitola je věnována nástinu historického a mezinárodního kontextu pomoci obětem trestných činů. Ve druhé kapitole je obsažena stručná charakteristika zákonného rámce těchto otázek v obou srovnávaných zemích. Ve třetí kapitole jsou představeny základní druhy pomoci, které mohou být využívány oběťmi trestných činů. Čtvrtá kapitola se zabývá problémem pojmového vymezení oběti trestného činu a poškozeného trestným činem, které je stěžejní pro hlubší analýzu dané problematiky. V páté kapitole pojednávající o postavení poškozeného v trestním řízení je provedena srovnávací analýza trestního řízení v obou státech se zaměřením na postavení poškozeného, přičemž zvláště jsou akcentovány možnosti uplatnění odklonů a role poškozeného v nich, adhezní řízení, instituty na ochranu oběti v pozici poškozeného a svědka v trestním řízení a zvláštní druhy pomoci určené poškozenému v trestním řízení. Následující

tři kapitoly jsou orientovány na problematiku odškodňování obětí v obou srovnávaných zemích. Diplomantka v nich věnuje pozornost zejména vztahu trestního a občanskoprávního řízení, způsobu uplatňování nároku v rámci trestní mediaci a odškodnění poskytované obětem z veřejných zdrojů. V kapitole deváté o právu obětí na informace si autorka zejména všímá změn v české a finské legislativě provedených po přijetí směrnice Evropského parlamentu a Rady z roku 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu. Desátá kapitola poskytuje stručný přehled o subjektech poskytujících pomoc v obou zemích a způsobu jejich financování. V jedenácté kapitole jsou obsaženy úvahy de lege ferenda, plynoucí z provedené komparace právních úprav obou zemí. V závěru jsou pak shrnuty hlavní myšlenky práce a zdůrazněny některé pokrokové prvky finské právní úpravy, jež by mohly být inspirativní při úvahách o zdokonalení úpravy české. Při hodnocení systematiky práce je třeba vyzdvihnout promyšlený způsob zpracování jednotlivých kapitol, při kterém autorka vždy vychází z charakteristiky evropského právního rámce, poté se zaměřuje na komparaci právních úprav obou zemí a následně hodnotí, jakým způsobem se obě země vypořádaly s mezinárodními závazky.

Po metodologické stránce se práce opírá především o studium širokého okruhu odborné literatury, v němž značnou část tvoří literatura zahraniční. Pramenem poznání bylo autorce rovněž studium četných internetových zdrojů, statistických dat a publikované judikatury. Způsob nakládání s použitými prameny odpovídá stanovené normě. Seznam použité literatury je sestaven s velkou pečlivostí.

Po obsahové stránce považuji práci za velmi zdařilou a přínosnou. Diplomantka v ní do patřičné hloubky rozebrala celou škálu právních nástrojů určených k ochraně a pomoci obětem trestných činů existujících v obou srovnávaných zemích a na pozadí evropské legislativy poukázala na některé jejich nedostatky. Ocenění zaslouží rovněž volba celkového pojetí práce. Na omezené ploše, dané povahou práce jako práce diplomové, se diplomantka úspěšně vyrovnala s nelehkým úkolem srozumitelnou formou porovnat obě rozdílně koncipovaná trestní řízení a ukázat na rozdíly v přístupu k právní ochraně obětí, která je v obou zemích roztržena do různých právních předpisů. Kladně hodnotím samostatný přístup ke zpracování problematiky a schopnost diplomantky přesně formulovat svá stanoviska. Její návrhy de lege ferenda, souhrnně vyjádřené v závěru práce považuji za zajímavé a přínosné (viz zejména str. 94 a násl.). V práci lze nalézt jen drobné nesrovnalosti, zejména mám za to, že kritika způsobu implementace směrnice EU z roku 2012 do české právní úpravy je nezaslouženě příkrá (viz str. 83 – 84).

Práce se dobře čte, je psána patřičně kultivovaným odborným stylem.

4. Otázka k obhajobě:

Jak diplomantka hodnotí změny v české a finské legislativě po přijetí směrnice Evropského parlamentu a Rady z roku 2012?

5. Práci jednoznačně doporučuji k obhajobě.

6. Navržený kvalifikační stupeň: výborně

JUDr. Marie Vanduchová, CSc.
vedoucí diplomové práce

V Praze dne 17. 11. 2017